

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/24-07252
Otsuse kuupäev 19.11.2024
Komisjoni koosseis Enn Tonka
Katrín Kuldkepp
Dain Maano Muru

Tarbija
Kaupleja OÜ ESPOVELLA (10554171)

Tarbija nõue Tarbija soovib taganeda lepingust.

Resolutsioon:

Jätta tarbija avaldus rahuldamata.

Asjaolud:

Tarbija esitas 22.05.2024 avalduse tarbijavaidluste komisjonile. Tarbija avalduse kohaselt ostis ta 28.01.2024 kauplejalt nurgadiivan-voodi hinnaga 1899 eurot. Kaupleja toimetas diivani tarbijale 06.02.2024. Pooled sõlmisid diivani müügiks ka müügilepingu. Tarbija ostis diivani näidiste saalist ja sellel esines pisivigu. Tarbija allkirjastas dokumendi, mille kohaselt oli ta asja puudustega tutvunud. Tarbija asus diivanit kasutama aprillis 2024. Tarbija märgib, et diivanil tekkisid kasutamise tulemusena kanga „tursed“ koos sisetaidisega. Selliste „tursete“ tekkimise võimlikkust ostu ajal tarbijale ei selgitatud. 04.05.2024 esitas tarbija kauplejale kirjaliku pretensiooni. Tarbija on palunud kauplejal teha diivanile ekspertiis, kaupleja seda teinud ei ole. Tarbija soovib müügilepingust taganeda ja diivani eest makstud rahasumma tagasi saada. Avaldusele lisatud tarbija ja kaupleja vahel 04.05.2024 kuni 16.05.2024 peetud kirjavahetusest selgub, et kaupleja tarbija esitatud etteheiteid ei tunnista. Kaupleja on tarbijale selgitanud, et diivani katteriide teatav kortsumine on tingitud tootmistehnoloogiast, et vältida õmbluste katkemist diivani lahivõtmise (magamisasendi) korral.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja esitas tarbijavaidluste komisjonile kirjalikud seisukohad tarbija avalduse kohta 11.06.2024. Kaupleja selgitas, et sellel diivanimudelil on iseloomulikud teatavad voldid kangas, mis tulenevad tehnoloogiast, et diivani avamisel õmblused ei rebeneks. Kaupleja võttis ühendust ka tootjaga. Tootja kinnitas, tarbija nimetatud voldid ja täidise mõningane kerkimine ilmnevad diivani kasutamisel istumisasendis. Kaupleja leidis, et diivan vastas müügilepingu tingimustele ja selle puudusi ei olnud.

Komisjoni põhjendus:

Pooled vaidlevad selle üle, kas diivanil olid puudused, mille tõttu see ei vastanud lepingutingimustele või neid puudusi ei olnud. Komisjon hinnanud kogutud dokumentaalseid tõendeid leidis, et tarbija avaldus tuleb jätta rahuldamata. Poolte vahel oli sõlmitud tarbijalemüügileping võlaõigusseaduse (VÕS) § 208 lg 1 ja 4 tähenduses. Asja müügilepinguga kohustub müüja andma ostjale üle olemasoleva, valmistatava või müüja poolt tulevikus omandatava asja ning tegema võimalikuks omandi ülemineku ostjale, ostja aga kohustub müüjale tasuma asja ostuhinna rahas ja võtma asja vastu. Tarbijalemüük on asja müük müügilepingu alusel, mille puhul tarbijale müüb vallasasja müüja, kes sõlmib lepingu oma majandus- või kutsetegevuses.

VÕS § 218 lg 1 sätestatakse, et müüja vastutab asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, kui mittevastavus on olemas juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko ülemineku ajal ostjale, isegi kui mittevastavus ilmneb hiljem. Sama paragrahvi lg 2 ja 2² vastutab müüja tarbijalemüügi puhul asja lepingutingimustele mittevastavuse eest, mis ilmneb kahe aasta jooksul alates asja ostjale üleandmisest. Tarbijalemüügi puhul eeldatakse, et ühe aasta jooksul alates asja ostjale üleandmisest ilmnenu lepingutingimustele mittevastavus oli olemas asja üleandmise ajal, kui selline eeldus ei ole vastuolus asja või puuduse olemusega. Seega müüdnud asjal esimese aasta jooksul ilmnenu puuduse korral peab müüja vastu nõuet esitada sooviv tarbija tõendama puuduse olemasolu.

Eriarvamus:

Komisjoni liikme Dain Maano Muru eriarvamus

Resolutsioon: rahuldada tarbija nõue täies mahus, kuna kaupleja pole esitanud faktilisi tõendeid, et asi vastas lepingutingimustele.

Võlaõigusseaduse (VÕS) §218 lg-ga 2 ja 2² on vastuolus otsuses toodud lause: „*Seega müüdnud asjal esimese aasta jooksul ilmnenu puuduse korral peab müüja vastu nõuet esitada sooviv tarbija tõendama puuduse olemasolu.*“ Nimetatud lõike 2² kohta on 2022. aasta seletuskirjas^[1] öeldud järgmist:

„*Lõikes 2.2 nähakse ette tõendamiskoormis tarbijalemüügi puhul, mis seni on sisaldunud lõikes 2. Nagu eespool selgitatud, tehakse eelnõus ettepanek sätestada tõendamiskoormise reegel eraldi põhjusel, et lõike 2 reeglistik paisuks muidu liiga suureks.*

Tarbija kasuks ümberpööratud tõendamiskoormise regulatsioon sisaldub SGD artiklis 11. Lõike 2² eesmärk on artikli 11 lõike 1 ülevõtmine. Regulatsiooni üldine sisu ja eesmärgid jäävad samaks. Nagu põhjenduspunktis 45 on selgitatud, peaks tarbija ajal, mil tõendamiskoormis on ümber pööratud, tõendama üksnes asja nõuetele mittevastavust, ilma et tal oleks vaja tõendada ka seda, et mittevastavus esines nõuetele vastavuse kindlakstegemiseks ette nähtud ajal. Tarbija väite

ümberlükkamiseks peaks müüja tõendama, et sel ajal mittevastavust ei esinenud. /.../“

TVK senine praktika toetab sellist lähenemist. Asjas 19-1/24-08121 leiti, et kaupleja tõendamiskoormis ei olnud täidetud, kuna kaupleja vaid esitas foto alusel oletusel põhineva vastuväite. Asjas 19-1/24-10237 leiti, et ainuüksi kaupleja vastuväide ja märge tarbija avalduse pöördel, et tootel ei esine defekti ning tarbija poolt viidatud puudus on tekkinud kasutuse käigus, pole käsitletav tõendina, kuna nimetatud arvamusel puudusid andmed selle koostaja kohta, sealhulgas nimi ning põhjendus, miks sellisele seisukohale oli asutud. Asjas 19-1/23-03049 toodi välja, et kaupleja oleks pidanud kontrollima, kas tegemist on tootel oleva probleemiga või mitte aga kuna sellist tõendit polnud esitatud, loeti, et kaupleja polnud tõendamiskoormist täitnud ja tarbija nõue kuulus rahuldamisele.

Käesoleval juhul pole kaupleja ei tootega tutvunud, palunud tarbijale toode enda juurde tuua või läinud ise tarbija juurde, pole tellitud sõltumatut ekspertiisi ning on tuginetud vaid tootjalt saadud üldisele arvamusele, mis koostatud konkreetset toodet nägemata.

Kaupleja vastas TVK menetlusse võtmise kohta järgmiselt (TVK moodulis, 11.06.2024, „Sissetulev kiri“):

„Tere! Kuna meil ei õnnestunud süsteemi sisse logida, vastan selle kirjaga Teie päringule nr 19-1/24-07252. Diivan on ostetud 28.01.2024 tellimuse nr PUMM0033962, 05.07.2024 saime kliendi poolt kaebus, et diivanil on riidest voldik. Vastasime kohe , et sellel diivanimudelil on kangas iseloomulikud voltid, mis on tehtud tehasetehnoloogial, et diivani avamisel õmblused ei rebeneks. Võtsime ühendust ka tehasega, kust saime järgmise vastuse: (Добрый день. Такие "бугры" небольшого характера возможны. Это ткань так себя ведет + внутреннее наполнение матраса находится в "сложенном" виде.) Manuses on meie diivanite pildid mis on meie müügisaalis. Kõik need on omavahel ühesugused .Kogu kirjavahetus kliendiga saadan Teile järgmises kirjas. “

Nimetatud kirjale on lisatud üks osaline pilt, kust ei lähtu, mis ja kas on tegemist täpselt sama diivaniga, mis tarbijale müüdi või mitte. On öeldud lihtsalt „diivanite pildid, mis on meie müügisaalis“. Tootja hinnang on spekulatiivne ja tugineb vaid üldisele konsultatsioonile kauplejaga, ehk ei tootja ega müüja esindaja pole tegelikult kõnealust konkreetset diivanit näinud. On kaheldav, et ex post deduktiivse lähenemisega on võimalik kaupleja tõendamiskoormis täidetuks lugeda. Järelikult ei ole ka tõendatud, et asi vastas lepingutingimustele.

Komisjon on otsuse koostamisel jätanud täiesti arvestamata tarbija poolt edastatud vastuse kaupleja seisukohale: „Pöörame teie tähelepanu, et me ei räägi kanga paisumisest, vaid pigem meie diivani

sisemise täiteaine paisumisest. Poe poolt näidisenä toodud pildil on diivanil teistsugune kangas ja visuaalselt võib olla on tegemist just kanga paisumisega. Meie diivanil on paistetuse iseloom ja asukoht erinev (istumispiirkonna keskele lähemal, poest tehtud pildil on see seljatugi osa lähemal. /.../ Poodi külastades ei täheldanud me ühelgi diivanil sellist paisumist.“ Esitatud tõenditele tuginedes tasub tarbija seisukohaga nõustuda. Allpool on toodud komisjonile esitatud pildid. Pilt 1- kaupleja vastusest, väidetavalt müügisaali pilt; pilt 2 ja 3 – tarbija pöördumisest; pilt 4 – tarbija pöördumisest kui toode oli müügisaalis

VÕSi kommentaarides^[2] on VÕS § 218 lg 2 kohta leitud järgmist: „Tegemist on erandiga üldisest tõendamiskoormise jaotuse reeglist /.../ Müüja, kes soovib tema vastu esitatud hagi rahuldamist vältida, peab tõendama, et puudus on tekkinud tarbija enda tegevuse tagajärjel (nt asja mittenõuetekohase kasutamise tagajärjel) või et selline eeldus on vastuolus asja või puuduse olemusega. Eeldusega, et puudus oli olemas lepingueseme üleandmise hetkel, on vastuolus sellised puudused, mis ilmselgelt said tekkida välise mõjutuse tulemusena pärast üleandmist või asja üleandmisele järgneva mitteotstarbekohase või nõuetevastase kasutamisega.

Selliselt jagatud tõendamiskoormisel on tagajärjed ka vastavate asjaolude tuvastamisel tekkivate kulude hüvitamise suhtes. Kuna asja üleandmisele järgneva kuue kuu jooksul ilmnenud puuduste

osas lasub tõendamiskoormis müüjal, kannab ta seetõttu ka selle täitmisega seonduvad kulud, eelkõige vastavad ekspertiisikulud.“ Peale vastulause pole kaupleja ühtegi sellist usaldusväärset tõendit esitanud.

Täiendavalt on VÕSi kommentaarides toodud välja Riigikohtu seisukoht[3], kus on leitud, „*et tõendamiskoormis ei saa olla piiramatu juhul, kui müüjaks on professionaalne automüüja ja vaidluses on vaja rakendada süvendatud tehnilisi teadmisi. Sellisel juhul saab asjaolusid lugeda tõendatuks, lähtudes sellest, mis on konkreetset juhul mõistlik.*“ Kui käesoleval juhul on üheks pooleks tarbija ning teiseks pooleks professionaalne mööbli kauplemisega tegelev ettevõtte, ei ole proportsionaalne nõuda tarbijalt täiendavate diivani konstruktsiooniteadmiste olemasolu ning sellega ka oskust selliseid spetsiifilisi tõendid esitada. Keskmiselt tarbijalt võibki oodata valdavalt puuduste pildistamist ja kirjeldamist. Kui need pole piisavad, on kauplejal alati võimalik paluda täiendavaid pilte või paluda teha video. Diivani konstruktsiooni osas tuleb müüja lugeda eriteadmisi omavaks pooleks.

Muu hulgas juhin tähelepanu, et võõrkeelseid tõendid ei tohiks tarbijavaidluskomisjonis aktsepteerida ilma tõlketa. Tarbijakaitseaduse § 40 lg 2 järgi tegutseb Tarbijavaidluse komisjon Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti juures Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas ning lahendab vaidlusi sõltumatult, lähtudes seadusest ja muudest õigusaktidest. See tähendab, et tuleks ühtlasi juhendada tsiviilkohtumenetluse sätetest. Tsiviilkohtumenetluse (TsMS) seadustiku § 32 lg 1 järgi toimub kohtumenetlus ja kohtu asjaajamine eesti keeles ja § 33 lg 1 II lause järgi „kui menetlusosalise kohtule esitatud dokumentaalne tõend ei ole eestikeelne, nõuab kohus määratud tähtpäevaks esitajalt selle tõlget eesti keelde“. Kaupleja poolt esitatud tõendusdokumendid – tehase vastus ja kirjavahetus tarbijaga - on esitatud kõik venekeelsetena ning ilma tõlketa. Ka tarbijavaidluskomisjonis tuleks nõuda võõrkeelsete dokumentide tõlkimist ja vajadusel lähtuda TsMS § 33 lg-st 3 ja jätta tõlke esitamata jätmise korral dokumentaalse tõendi tähelepanuta. Vastasel juhul pole komisjonil võimalik täita TKS § 57 lg 2 II lauses toodud kohustust hinnata kõiki tõendeid igakülgset, täielikult ja objektiivselt.

Kokkuvõtvalt on tarbija esitanud toote puuduse kirjelduse ja kaks erinevat pilti. Kaupleja on esitanud vaid kirjaliku vastuväite ning kirjelduse järgi pildi samast mudelist müügisaalis, kuid pole sisuliselt mittevastavust tõendanud, nt kasutades ekspertiisi, tootega tutvumist tarbija juures, toote saatmist kaupleja juurde ja siis tutvumist jne. Tootja kirjeldus ei käsitle konkreetse tarbija diivani puudust. Tarbija nõude mitterahuldamise korral on arusaamatu, milliseid täpsemaid tõendeid komisjon tarbijalt ootaks, mis ei väljuks VÕS § 218 lg 2, 2² ja direktiivi 2019/771 eesmärkidest.

Kuna kaupleja pole oma väiteid tõendanud, siis tuleb lugeda tarbija nõue põhjendatuks ja rahuldada täies mahus.

[1] <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/18196fee-86c7-4116-aa70-11449eba0364/>

[2] <https://volaoigusseadus->

ii.juuraveeb.ee/sisu/48087/_218_muuja_vastutus_asja_lepingutingimustele_mitte

[3] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=3-2-1-49-17>

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Enn Tonka

Katrin Kuldkepp
Dain Maano Muru

/allkirjastatud digitaalselt/